

Nigel Cawthorne

VIATA AMOROASĂ A ÎMPĂRAȚILOR ROMANI

Traducere și note de Gabriel Stoian

CORINT

CUPRINS

Introducere	5
Capitolul 1	18
Capitolul 2	44
Capitolul 3	54
Capitolul 4	78
Capitolul 5	86
Capitolul 6	110
Capitolul 7	121
Capitolul 8	140
Capitolul 9	151
Capitolul 10	158
Capitolul 11	170
Capitolul 12	186
Capitolul 13	199
Capitolul 14	210
Capitolul 15	225
Capitolul 16	246
Capitolul 17	253
Capitolul 18	259
Capitolul 19	269
Listă cronologică a împăraților romani	284
Bibliografie selectivă	292

CAPITOLUL I

Era republicii romane, care a durat de la expulzarea lui Tarquinius Superbus, în anul 509 î.H., până în 27 î.H., când Octavian Augustus a preluat controlul total asupra statului, a reprezentat extinderea puterii Romei asupra celei mai mari părți a lumii cunoscute. Această expansiune a fost realizată de armata romană, care a cucerit Peninsula Italică, Cartagina, nordul Africii, Spania, Siria, Macedonia, Grecia, Egiptul și Galia.

În timp ce mășăluia spre locul unei bătălii, armata romană avea în frunte o fată călare, pe jumătate goală, care își expunea sânii. Era Venus Victrix sau Venus a Victoriei. Această practică datează din Mesopotamia antică și de la Iștar, zeița războiului și a iubirii. Despre Iștar și Venus, echivalentul său roman, se spune că pot readuce morții la viață – un aspect important pentru cei care erau pe punctul de a-și risca viața în luptă.

Faptul că erau conduși la luptă de o femeie goală trebuie să fi făcut minuni pentru moralul soldaților. Femeile tinere și neprihănite sunt acelea care oferă viață, prin faptul că ale pot aduce copii pe lume. Din păcate, homosexualitatea era răspândită în rândul soldaților.

Viața sexuală a soldaților romani – și a dușmanilor lor – a avut consecințe istorice uriașe. A influențat rezultatul războaielor punico dintre Roma și Cartagina. În 216 î.H., după ce a traversat Alpii și a ocupat aproape toată Italia, Hannibal s-a pregătit să cucerească Roma dar, în timp ce a iernat la Capua, se spune că

soldății lui „și-au pierdut bărbăția și curajul în luxul și destrăbălarea din acel oraș ticălos”. Hannibal s-a văzut silit să se retragă.

Mai târziu, în 149 î.H., în timp ce armata romană asedia Cartagina, soldății își petreceau timpul în compania unui mare număr de sclavi și prostituate, atât bărbați, cât și femei. Li se asigurau și distracții de lux, precum băile fierbinți cu sclavii băieți, care reprezentau ultima modă, astfel că nu s-a făcut niciun progres.

În 147 î.H., când i-a fost încredințată comanda armatei, Scipio Emilianus s-a debarasat de băieți și de băi. În 146 î.H., armata în cadrul căreia a impus disciplina a cucerit Cartagina, a luat în sclavie populația și a distrus complet orașul. Lecția fusese învățată. În 123 î.H., s-a introdus o nouă lege a armatei, care interzicea înrolarea tinerilor sub 17 ani întrucât, în mod tradițional, până atunci aceștia fuseseră încurajați să se înroleze pentru ca soldății mai vârstnici să se poată bucura de plăcerile pederastiei.

De aceea, soldății trebuiau să își satisfacă poftele cât erau în permisie acasă. Potrivit istoricului Tacitus, care a trăit în secolul I d.H., Roma era deseori invadată de soldați care își „slăbeau deopotrivă trupurile și mințile, bucurându-se de toate plăcerile și de viciile orașului, care nu pot fi menționate”.

Cu toate acestea, chiar și când se aflau departe de casă, soldății romani aveau destule ocazii să se bucure de luxul și viciile civilizațiilor mai vechi pe care le cucereau. În anul 54 î.H., pe când era guvernator al Siriei și cel de-al treilea membru al primului triumvirat alături de Cezar și Pompei cel Mare, Marcus Crassus a declanșat o invazie nefericită a Parției, în est, și a fost învins de Seleucizi, care, triumfători, au defilat pe stradă cu obiectele pornografice pe care le jefuiseră din bagajele ofițerilor lui. Capul lui Crassus a fost prezentat lui Orodes, regele Parției, în timpul unei reprezentații teatrale.

Soldății romani învingători se distrau într-un mod care acum este necunoscut. Acțiunile lor au fost descrise prin verbul

tranzitiv latin *irrumare*. El descria ceva diferit de felație sau de sugerea penisului. Era ceva mai aproape de violul oral. Pentru bărbatul roman onoarea consta în a fi în postura celui care penetrează – nu avea importanță dacă persoana penetrată era de sex masculin sau feminin. Așadar, *irrumatio* era ultima umilire pe care un roman i-o putea provoca unui dușman. Este limpede că, înainte de asta, era nevoie de serviciile unui bun *dentifrangibus* – spărgător de dinți. Atunci când *irrumatio* nu era pe ordinea de zi, soldații victorioși violau femeile și băieții arătoși pe care îi găseau. Apoi îi luau cu ei pe cei mai atrăgători. Băieții erau castrați pentru a-și păstra tinerețea, iar trupurile le erau complet depilate.

Romanii nu supuneau niciodată femeile unei asemenea torturi. În general, erau tratate cu blândețe și iubire. Chiar cu femeile violate – precum sabinele – romanii se purtau frumos și compătimitor. Cel puțin pentru bărbați, căsătoria prin cucerire era cea mai cunoscută modalitate de curtare în lumea antică. Soțiile și alte femei de rang înalt trebuiau să ofere sex oral, deși prostituatele se lăudau deseori cu priceperea lor în arta felației, iar operele de artă care au supraviețuit demonstrează că amanșilor le plăcea să facă *ligurio*.

Pentru a menține sistemul claselor, bărbații se căsătoreau deseori cu rude apropiate, chiar și cu verișoare. De asemenea, se căsătoreau pentru a obține avantaje politice, însă frumusețea unei mirese era întotdeauna deosebit de apreciată. În general, când existau atât de multe slave și prostituate, soția nu trebuia neapărat să fie pricepută în pat. Rolul ei era de a face copii. În secolul I î.H., scriitorul Lucrețiu a descris deosebirea dintre îndatoririle unei soții și acelea ale unei prostituate.

„Și poziția sexuală este importantă”, scria el. „Pentru că soțiile care imită poziția animalelor sălbatice sau ale patrupedelor – adică sâni atârânănd, fesele în sus – sunt considerate mai

propice pentru concepție, deoarece sămânța poate ajunge mai lesne în locul potrivit.”

„*Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam*”*, după cum spunea Iuvenal în *Satirele* sale.

„Și nu este deloc nevoie ca soțiile să se miște”, afirma Lucretiu. „Pentru că femeia se opune și luptă împotriva însămânțării dacă, în bucuria ei, răspunde la amor cu fesele ei, iar sânii moi se mișcă înainte și înapoi; pentru că ea îndepărtează plugul de pe brazdă și face ca sămânța să nu își atingă ținta. Femeile ușoare fac astfel de mișcări din motive de ele știute, pentru a evita concepția și graviditatea, dar și pentru a face actul mai plăcut pentru bărbați, lucru care sigur nu este necesar în cazul soțiilor.”

*Per amor patria*** , cum se mai spune.

De asemenea, era un lucru obișnuit ca bărbații să ia de soții femei mult mai tinere. Tacitus avea aproape 20 de ani când s-a căsătorit cu o fată de 13 ani – potrivit legii romane, fetele se puteau căsători la vârsta de 12 ani, iar băieții la 14 ani, așa cum au stat lucrurile și în Marea Britanie până la sfârșitul secolului al XIX-lea. Însă, așa cum spunea Tacitus, „adevăratul roman se căsătorea fără să iubească și făcea amor fără eleganță sau bună-cuviință”.

Pentru bărbatul roman, femeia ideală era o fată atrăgătoare de 16 ani, cu „pielea albă precum ceara, cu ochi scilipitori, respirația frumos mirositoare și părul negru sau castaniu lucios” – nu blonde sau roșcate – „cu corpul zvelt, senzual și frumos mirositor și cu clitorisul ras, care să strălucească precum o perla”. *Noli appropianquare me cum illo novaculla****.

* „Orașe întregi venerează câinii, dar nimeni nu o venerează pe Diana” (Iuvenal, *Satira a 15-a*).

** Prin amor, pentru patrie.

*** Nu te apropia de mine cu pumnalul.

În secolul al II-lea î.H., omul de stat Cato cel Bătrân a avut o căsătorie reușită cu o tânără – și nu s-a oprit aici. Potrivit istoricului Plutarh, care a trăit în secolul I î.H., „Cato avea o constituție atât de puternică și sănătoasă, încât putea întreține relații sexuale cu femei chiar și când era bătrân, astfel că s-a căsătorit cu o femeie mult mai tânără decât el. Acesta a fost motivul căsătoriei lui. După moartea soției, și-a căsătorit fiul cu fiica lui Paulus Emilius, sora lui Scipio; iar el obișnuia să facă amor cu o tânără care îl vizita acasă în secret.

Casa lui Cato era mică, astfel că nora și-a dat curând seama ce se petrecea. Fata obișnuia să umble prin casă cu multă îndrăzneală, iar fiul lui Cato a devenit gelos. De aceea, Cato a hotărât să rezolve situația. Un bărbat pe nume Salonius intrase recent în suita lui, iar Cato a întrebat dacă își căsătorise fata. Acesta a răspuns negativ și a spus că nici nu o va mărita decât după ce se va sfătui cu el. „Ei bine”, a răspuns Cato, „i-am găsit un soț potrivit, doar dacă nu are obiecții cu privire la vârsta lui. Alte defecte nu are, dar e foarte bătrân”.

Salonius i-a dat permisiunea lui Cato să îi mărite fata cu persoana pe care o considera potrivită. Apoi Cato i-a zis că el îi cerea fiica în căsătorie. Potrivit lui Plutarh, Salonius a rămas înmărmurit, „socotindu-l pe Cato că depășise vârsta căsătoriei și gândind că el însuși era mult inferior unui om care fusese consul și celebrase un triumf”, – adică, i se organizase o paradă triumfală la intrarea în Roma, după ce repurtase o victorie măreață pe câmpul de luptă – „dar când l-a văzut pe Cato atât de dornic, a acceptat oferta cu plăcere”. Iar acea căsătorie a fost reușită.

„Din acea căsătorie, Cato a avut încă un fiu, care a primit numele de Salonius din partea mamei lui”, scria Plutarh.

Cato se pare că a regretat că își luase altă soție, pentru că, la un moment dat, a remarcat: „Toate celelalte națiuni își domină soțiile; noi domnim peste toate națiunile, dar soțiile noastre

domnesc peste noi”. Desigur, soția romană domina în casă și era numită *domina* – „stăpână” – de către toată lumea, inclusiv de soț.

În antichitate, mireasa trebuia să facă sex cu prietenii soțului înainte de căsătorie. Mulți au repetat cuvintele lui Plaut: „*Edepol nae hic dies pervorsus atque advorsus*”*. Ulterior, într-o perioadă mai evoluată, primul act sexual trebuia să se desfășoare în prezența unor martori, în vreme ce prietenii soțului aruncau nuci în camera nupțială. Însă deseori, după ce își făcea datoria în noaptea nunții, mirele dispărea pentru a avea relații sexuale cu altă femeie. *Mulier dicit quo vadis***? Probabil.

Nunta era însoțită de cântece obscene, care îl preamăreau pe Priap, zeul penisului în erecție. Ceremonia se desfășura într-un templu al zeului fertilității, Mutunus Tutunus. Acesta era reprezentat prin statui care arătau penisuri în erecție, câteodată încununate de flori. În ziua nunții, mirele desfăcea centura miresei, iar ea trebuia să se așeze goală pe unul din falusuri. Acest lucru era dureros dacă femeia era încă fecioară; Sfântul Augustin a remarcat că atât clovnilor, cât și preoților, le plăcea să exagereze dimensiunile organului masculin. Chiar dacă nu era virgină, falusul era foarte rece. Femeile mai în vârstă reveneau la zeul falic și făceau același lucru pentru a încuraja fecunditatea sau poate că o făceau doar din distracție.

Cu siguranță, bărbatul nu era virgin când se căsătorea. Parteneri de sex, prostituate sau bărbați se găseau pretutindeni. Prostituatele, de exemplu, stăteau în niște celule deschise, expunându-se complet goale pentru a încuraja potențialii clienți; la fel procedau și bărbații care se prostituau. O plăcuță atârnată deasupra ușii anunța numele prostituatei – de obicei,

* O, zeu, ziua asta a început foarte prost și nefericit pentru mine. Din piesa *Menaechmi* (*Frații gemeni*) de Plaut.

** Femeia se întreabă: încotro?